

Перенесені Зносичі

За народною легендою яку записав і опублікував у «Сарненських новинах» добродій Дмитро Михайлюк, село Зносичі було колись розташоване на берегах мальовничого озера, що зараз називають Чорним, Звичайно, кожному мешканцю села подобається романтична легенда про його малу батьківщину, але легенда, на жаль, часом залишається легендою, а історична правда завжди виступає такою, якою є насправді.

Вірогідно, що село було розташоване на берегах озера, навколо якого розкинулись родючі лугові ґрунти. Розселення при водних реаліях - правікова традиція слов'ян. Вірогідно також, що й називалось воно інакше; хоча й побутує версія, нібито село Зносичі заснували переселенці з і села Знесіння, що на Тернопільщині. Однак ця версія не і витримує критики. По-перше, (хто міг переселятися на такі в \ цілому малородючі землі, як в і Зносичах; по-друге, немає жодного прізвища серед меш- канців села, яке було б ідентичним уродженцям Тернопільщини...

Село Зносичі відоме з 1620 року як населений пункт поблизу річки Случ. Церкву на честь Георгія Побідоносця збудовано 1765 року, але ким - невідомо. Церква була дерев'яною, накрита сибірським залізом (оцинкованою жерстю, досить міцною). У 1865 та 1880 роках поновлена, при цьому був виготовлений новий іконостас та проведено фарбування всередині. В подальшому часі ця церква згоріла, зараз побудовано нову. 1868 року церкві належало 57 десятин землі, в тому числі 7 десятин лісу. Ради справедливості слід зауважити, що більша частина землі перебувала під заростями, болотами, дорогами та піском і тому була непридатна для обробітку. Село вважалося власністю поміщика Станіслава Ворцеля, нараховувало 78 дворів, у яких мешкало православних 608 душ, римо-католиків - 18, євреїв - 36. Школи не було. Церква була приписана до приходу Тинного за сім верст від села.

Відповідно до потреб життя та захисту населення, як свідчать історичні документи, поселення переміщувалися з одних околиць в інші. Та й сама назва "Зносичі" підтверджує те, що це село зносилося, переносилося з одного місця в інше. Яка ж цьому причина? Можна з впевненістю сказати, що причиною були часті й великі розливи Случа. У 1627 році була настільки велика повінь на Горині (відповідно і на Случу), що вода прийняла інший напрям течії і знесла будівлі чоловічого Михайлівського монастиря, що у трьох верстах від Степаня, утворивши тут острів. У березні 1866 року теж сталася велика повінь на Случу. Важко навіть уявити, якою вона була за масштабами, коли в храмі Чудля (чотири версти від Зносич), який завжди за традицією будується у найвищій місцевості села, від води "потерпіли" церковні документи.

Ймовірність великих розливів річок того часу цілком вірогідна. Адже ще під сач Північної війни 1709-1721 років, за свідченням істориків, війська короля шведів Карла XII зосереджувались у Кричильську, а війська Петра і перебували на протилежному березі Горині – в Коросту, ця подія відбулася в 1706 (1707) році. Зараз, як відомо, села Кричильськ і Корост розташовані на одному березі цієї річки.

Про сильні повені на Случу свідчать також ті непоодинокі факти, коли при ритті меліоративних каналів на прислuchанських заплавах екскаватори викопували стовбури великих дубів, у яких не тільки гілля, а й коріння було вцілілим.

Крім річки Случ та озера Чорного, в лоно якого стікали води бурого кольору з торфових боліт (за що й одержало таку назву), в районі Зносич протікали річечки Пожожанська, Муравінка та Язвинка. Неподалік від Зносич розташовувалися хутори Пожога і Михнівка, назви яких красномовно говорять за себе.

За панської Польщі біля одного з поворотів дороги, що веде від Зносич до Тинного, був великий плац зі скульптурою Матки Боски, а праворуч від нього - військові казарми жовнежів польських. Кожного дня на цей плац виводили солдатів на вранішню і вечірню молитву. Зараз не те що скульптури, а й о знаків самого плацу та й казарм немає...

Автор цих рядків пам'ятає, що ліворуч і трохи нижче за церквою був будинок священика, оточений фруктовим садом. Подібного обійстя не було у всьому селі. На запитання, чому ніхто інший не садить яблуньок, вишеньок тощо, селяни відповідали, що вони не ростуть, а на зауваження щодо саду священика додавали, що йому, мовляв, сам Господь Бог допомагає. Ось така традиція була навіть в кінці сорокових років. Нині ж не побачиш на селі хати, побіля якої не росли б фруктові дерева. І добре ростуть.

Свідками давнього поселення людей в цій місцевості залишаються й до цього часу курган невизначеної культурної приналежності, який поки що спить своїм історичним сном в околицях Зносич, а також сільське кладовище. Воно і багато чого може "розповісти" спостережливій людині, хоча б, скажімо, про трагедію 1948 року, коли майже в одночасі підступними вбивцями були знищені Йосип Кичан, Федір Ветров та Олександр Вакулко...

Село Зносичі, як і хутір Пожога, непоодинокі на Україні. Є населений пункт Знесіння і на Тернопільщині, навіть села Зноскі, Зносче, Зносе у Польщі, мають прізвище Зносик, Зносюк та Зносно люди на Рівненщині, є село Пожог на Волині. До 1961 року йменувалося Погорілівкою село Поліське в Березнівському і районі. До цього часу існують населені пункти Погорілівка і на Полтавщині, Сумщині; Погоріліці - на Львівщині, Хмельниччині, Чернігівщині; Погоріле - на Житомирщині і Волині; Погорельци - в Беларусі.

Володимир ЛЕСНІЧУК.